یاداشتەکانم

10

لەتیف هەڵمەت

● لەژمارە ٢٩-٣٠ی هاوکاری لەساڵی ١٩٧٠دا یەکێك لەڕوانگەییەکان بەبێ ناو وتارێکی بڵاوکردەوەو تێدا ئەوەی دەربڕیبوو کە ئەوان, واتا ڕوانگەییەکان, داوای جۆرە دەقێك دەکەن لەو دەقانەی خواو شارە بچکۆلەکەمان, ئەوەش ئەوە دەگەیەنێ کە ڕوانگەییەکان دوای دەرکردنی بەیاننامەکەشیان دەقێکی ئەوتۆیان نەبوو بیکەن بەنموونەی ئەو بابەتەی بانگەشەیان بۆ دەکرد, بەناچاری پەنایان بردبووە بەر دەقەکانی دیوانەکەی من, خواو شارە بچکۆلەکەمان.

هەر لەساڵی ١٩٧٠دا, دوابەدوای دەرچوونی خواو شارە بچکۆلەکەمان شاعیری بەڕێز کاك شێرکۆ بێکەس بەگەرمی هەواڵی لەنووسەری خواڵێخۆشبوو مامۆستا عەبدولعەزیز خانەقا پرسیبوو و حەزی کردبوو بمبینێ و ئەویش بەچیرۆکنووسی جوانەمەرگ لەتیف حامیدی وتبوو, کە شێرکۆ حەز دەکات لەتیف هەڵمەت ببینێ و ئەگەر ڕێی کەوتە سلێمانی با سەری لێبدات و چاوی پێی بکەوێ.. من ئەو دەمە سەرباز بووم لەکەرکوك.. ئەو هەواڵەم پێخۆش بوو, ئەگەرچی لەخۆم بایی بووم بەڵام حەزم دەکرد شێرکۆ بێکەس بناسم, کە لەسلێمانی چاومان بەیەکتر کەوت شێرکۆ

گوتی: خۆم بەلقی هەتاوەکەتدا هەڵواسی.. ئەوە هێما بوو بۆ ئەو وێنە شیعرییە تازەیەی کە لە هۆنراوەیەکی خواو شارە بچکۆلەکەماندا لەلاپەڕە (٤١)دا بڵاوم کردۆتەوەو کردوومە بەناونیشان.. هەروەها لەو دیدەنییەدا چاوم بەشاعیری بەڕێز کاک جەمال شارباژێری کەوت و گوتی: بەلای منەوە غەریب نیت و زۆرجار لەرێی ئێستگەی کوردیی بەغداوە گوێم لەشیعرەکانت بووە. لەو یەکتر بینینەدا هەردوکیان بەتایبەت شێرکۆ زۆر بەگەرمی پیرۆزبایی‌ی یەکەم دیوانمی لێکردم.

دوای ئەوە لەدیدەنیی تردا شێرکۆ بێکەس لەکاتی ناساندنی مندا بەهەندێ لەبرادەرانی کۆمەڵەی هونەرو وێژەی کوردی لەسلێمانی ئەوەی خستەڕوو, کە لەتیف هەڵمەت لەشیعردا ڕێچکەیەکی نوێی تایبەتی هەیەو هەر لەسەرەتاوە لە لاساییکردنەوەی شیعرە باوەکان دوور کەوتۆتەوە.. بەڕاستی دوور لەهەموو خۆپەرستییەك بەرلستگۆیی باسی شیعرەکانی کردم.. منیش زۆر زۆرم پێخۆش بوو, ئەو ڕۆژە سێ هاوڕێی دڵسۆزم لەگەڵدا بوون: کاك عەبدولرەحمان زەنگەنە, کە سکرتێری کۆمەڵەی هونەرو وێژەی کوردی بوو, کاك فازڵ جاف و کاك رەحمان ناوێك کە ناوی باوکی نازانم بەڵام دەزانم لەبوار شانۆدا کاری دەکرد لەکەرکوك.. و ئێستاش هەندێ جار لەسلێمانی دەیبینم.

* * *

لەساڵی ١٩٧١-١٩٧٢دا شاعیری ناسراو رەفیق سابیر لەنامەیەکیدا کە لەبەغداوە بۆ کەرکوك بۆی ناردبووم دەڵێ: "شاعیر بەتایبەتی لەکۆمەڵێکی وەك کۆمەڵی ئێمە پێویستە یاخی بێ و شۆڕشگێڕ بێ, وەك خۆت لەپێش مندا هەستت بەمە کردووە, وە لەمەش زیاتر بەلای منەوە پێویستە شاعیر جۆرە شێتییەکی هەبێ, جا ئەوەی تۆ لەهەموو شاعیرە نوێخوازەکانی تر جیا دەکاتەوە ئەوەیە کە ئەم رەوشتە لەتۆدا هەیە, بەڵام ئێمە نا." ئەو قسەیەش دان پیانانێکی ترە بەشێوەیەك لەشێوەکان لەلایەن شاعیرێکی نوێخوازی ناسراوەوە بە دەستپێشکەریی گروپی کفری یاخود یەکێك لەگروپەکە لەبواری نوێخوازیدا.

* * *

پێش دەرچوونی بەیاننامەی ڕوانگە لەلایەن برایانی ڕوانگەوە (کاکە مەم بۆتانی و شێرکۆ بێکەس و عەبدوڵڵا پەشێو و جەمال شارباژێری و حوسێن عارف و..هتد) هاتن بۆ کەرکووك و لەماڵی خوالێخۆشبوو عەبدولعەزیز خانەقا دانیشتنێکیان لەگەڵ کۆمەڵێ نووسەری کەرکووکدا کرد (لەتیف حامید و صەدرەددین عارف و عەبدولعەزیز خانەقا و من..) بێگومان من و لەتیف حامید لەگروپی کفری بووین. دانیشتنەکە دەبوایە ئەنوەر شاکەلی و ئەحمەد شاکەلی‌ی تێدا بووایە.. لە بیرم نییە ئەوان ئامادەبوون یاخود نا.. ڕوانگەییەکان لەو دانیشتنە مەبەستیان ئەوە بوو بەیاننامەکەی ڕوانگە بەهاوبەش دەرکەین. بەڵام ئێمە ڕێك نەکەوتین.. من خۆم ڕایەکی زۆر شێتانەم دەربڕی و گوتم ئەگەر هات و ڕێك کەوتین و گۆڤارێکمان دەرکرد دەبێ گۆڤارەکە بەقەوارەیەکی بازنەیی دەربچێ.. ئەو قسەیە خۆی لەخۆیدا مانای ئەوە بوو من لەگەڵیاندا ڕێك ناکەوم..

دوای دەرچوونی بەیاننامەکەی ڕوانگە بەماوەیەك ناکۆکی کەوتە نێوان ئێمەو ڕوانگەییەکانەوەو وای لێهات من لەدیدەنییەکی ڕۆژنامەنووسیدا کە کاك ڕەزا شوان لەگەڵمدا سازی کردبوو و لە ژمارە ٤٤ی ڕۆژنامەی هاوکاریدا بڵاوکرایەوە گوتم: ڕوانگە هێلکەیەکی پیس بوو چونکە هیچی هەڵنەهێنا.

دوابەدوای ئەو قسەیە شاعیرێکی ڕوانگەیی بەناوی هەڵۆوە لەژمارەی ٤٦ی هاوکاریدا هێرشێکی توندوتیژی لەڕادەبەدەری کردە سەر شیعرەکانم و بە وشەی ئاجەڵ و باجەڵ و وشەریزکردن و یاری بە وشەکردن و..هتد ناوی بردن و بە سەرلێشێواو شێت و وێتی لەقەڵەم دام..

بەڵام جێی داخە کە ئەوسا لەناوەندی ڕۆشنبیریدا زۆر کەس ئێمەی بەگروپی ڕوانگە دەزانی و تەنانەت ئێستاش کە باسی ڕوانگە بکرێ ئێمەش دەدەنە پاڵ گروپی ڕوانگە.. بەڵام وەکو گەلێ جار گوتوومە گروپی کفری و گروپی ڕوانگە خواست و مەبەستیان جیا بوو.. ململانێی ئەدەبی و هزریی زۆر لەنێوانیاندا بوو.. بۆ سەلماندنی ئەم قسەیەم فەرموون بابزانین ئەنوەر شاکەلیی هاوڕێم لەو نامەیەیدا کە لە ١٩٧٢/١/٢٨ بۆی ناردووم چی دەڵێ: "هۆنراوەی من و تۆ بۆ ژمارەی تایبەتیی هاوکاری لەناوچوو.. لەگەڵ دوو چیرۆکی ئەحمەد شاکەلی و ئەنوەر جافدا.. ئەزانی بۆ؟؟ چونکو دزرا.. بەڵێ دزرا.. پێش ئەوەی بگاتە چاپخانە.. ڕوانگەکان و جاشەکانی ڕوانگە زۆر نامەردانە بەرگریمان لێئەکەن.. بەئاشکراو بەرەوڕوو, ڕوویان خۆشەو دەنگ ناکەن, کە دیار نەبووین پرۆژەی لەناوبردنی خۆمان و وشەکانمان دائەنێن.." هەروەها لەبڕگەیەکی تری نامەکەدا دەڵێ:" وەکو لە نامەکەی بۆ مامۆستا لەتیفم نووسیبوو لەو باوەڕەدام کە زۆر پێویستمان بەیەکگرتن و قسەکردن هەیە.. خۆمان.. بەڵێ خۆمان.. بۆ بڕیاردان و هێڵ دانان و هێڵ سڕین.. ئێوە ئاگاتان هەیە لەو کۆبوونەوەو پرۆژەدانان و بڕیارانەی ئەدرێن؟؟ لەو تاکتیکانەی بەکار ئەهێنرێن دژ بەخۆمان؟"

ئەم نامەیەی ئەنوەر شاکەلی بەڵگەیەکی تەواوە کە خواست و ئامانجی گروپی کفری و گروپی ڕوانگە جیاوازەو ئەوەش ئاشکرا دەکات کە گروپی ڕوانگە لەبارەی بوونی ئێمەوە لەچ ترس و لەرزێکدا بووەو گەلێ لەکاتی خۆی بۆ دژایەتیی ئێمە تەرخانکردووە, چونکە ئەگەر کەس نەیزانیبێ ڕوانگەییەکان باشیان زانیبوو کە گروپی کفری گروپێکی بەتواناو ڕەسەن و لێهاتووەو زەمینەیەکی بتەوی لەگۆڕەپانی نوێخوازیدا بۆ خۆی دارشتووەو گروپی ڕوانگە ناتوانێ بەو زەمینەیەوە کە هەیبوو بارتەقای گروپی کفری بێ.